

Het parkdomein Vordenstein te Schoten

JOHNNY CORNELIS (TEKST & FOTO'S)

Het openbaar park Vordenstein in Schoten maakte vroeger deel uit van een groot groengebied, maar werd door de aanleg van de E19 Antwerpen-Breda definitief gescheiden van het Peerdsbos en het park van Brasschaat. Het domein ontstond in de 14de eeuw als een 'hof van plaisantie', een typisch buitenverblijf met kasteel voor de welstellende Antwerpenaars. De kapel van Horst, aan de rand van het park, dateert van 1436. In de loop der eeuwen veranderde Vordenstein vaak van eigenaar en ook het kasteel onderging heel wat wijzigin-

gen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het oorspronkelijke kasteel echter zo zwaar beschadigd dat de eigenaars het lieten slopen en er een nieuwe ruime villa bouwden. In 1980 kocht de Vlaamse overheid een groot deel van het domein omdat de eigenaars het wilden laten verkavelen. Van het 140 ha grote park behielden de eigenaars 30 ha in een enclave rond de villa en de boswachterswoning, de twee villa's aan de rand van het park en de familiekapel. De overige 110 ha werden verkocht aan de overheid en in 1984 opengesteld voor het publiek.

In het domein zijn drie wandelroutes aangeduid die vertrekken vanaf de parking aan de Kopstraat. De witte wandeling bedraagt slechts 1 km en loopt door de oranjrietuin. De blauwe en rode wandeling (respectievelijk 4 en 3,5 km lang) lopen doorheen het grootste gedeelte van het domein. De tweede helft van de blauwe en rode wandeling vallen trouwens samen. Alle routes zijn duidelijk aangegeven met geverfde paaltjes langs de paden. Bovendien staan er op verschillende plaatsen informatieborden met een plattegrond. Vertrek aan de zijde waar u de parking bent opgereden. Het parcours loopt over vlakke en goed onderhouden paden en is ook toegankelijk voor rolstoelgebruikers en kinderwagens. Honden en fietsen zijn in het domein niet toegelaten.

Vordenstein is een merkwaardig park met een dubbele structuur. Deels bestaat het uit een barok park in Franse stijl met typische geometrische dreefstructuren die de beplante vakken aflijnen en deels uit een landschappelijke park in Engelse stijl met uitgestrekte graslanden, indrukwekkende boompertijen, alleenstaande bomen en een vijver. Sommige graslanden worden beheerd als hooiland, andere worden begrazen door Kempische roodbont runderen.

Het domein bestaat echter voor zowat 80% uit bos. De belangrijkste boomsoorten zijn zomereik, ruwe berk, grove den en beuk. Verschillende bospercelen zijn overwoekerd door Pontische rododendron. Deze soort breidt zich heel makkelijk vegetatief uit en verdringt daarbij de inheemse soorten in de struik- en kruidlaag. Ook voor de verjonging van de boomlaag is deze soort problematisch: onder de dichte rododendronvegetatie zal geen enkele zaailing kunnen opgroeien. De bestrijding van rododendron vergt heel wat energie en mankracht.

Op een aantal percelen waar de rododendron reeds bestreden is, zijn streekeigen bomen en struiken aangeplant. Om deze aanplant te beschermen tegen vraat van reeën en konijnen zijn ze omheind met tijdelijke afsluitingen die blijven staan tot de aanplant groot genoeg is om niet meer te kunnen worden afgegeten door de reeën.

Een andere soort die men massaal aantreft in de kruidlaag is adelaarsvaren. Ook deze soort kan een probleem vormen voor de bosverjonging gezien zijn grote concurrentiekracht en standvastigheid. Als men in adelaarsvarens bomen wil aanplanten, moet voldoende groot bosplantsoen gebruikt worden en is regelmatig vrijstellen noodzakelijk om te vermijden dat het plantsoen omvergetrokken wordt door de varenbladeren. Van zodra de bomen boven de varens uitgroeien, zullen ze hem onderdrukken door de toenemende beschaduwing.

In het park komen heel wat oude bomen en staand en liggend dood hout voor. Staande dode bomen langs de paden zijn vaak ontakt voor de veiligheid van de wandelaar. Het dood hout biedt een geschikt biotoop voor vleermuizen en veel merkwaardige mossen, zwammen en insecten. In het park broedt een

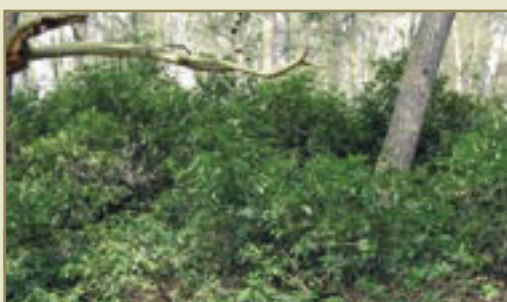
groot aantal roofvogels: wespendif, buizerd, torenvalk, boomvalk, sperwer en bosuil. Ook de zwarte, groene en kleine en grote bonte specht zijn er thuis.

Het bosgedeelte werd in stervorm aangelegd met imposante eiken- en beukendreven. Het drevenstelsel is zeer karakteristiek voor de 18de eeuwse parken in barokstijl. Als basis voor de oriëntatie van het drevenpatroon zou de denkbeeldige lijn gebruikt zijn die de kerk van Brasschaat verbindt met de kerk van Schoten. Op deze lijn loopt nog steeds de indrukwekkende Twaalfurendreef. Vermits de dreef noord-zuid verloopt, liggen om 12 uur zonnetijd de schaduwen van de bomen in elkaars verlengde. Tussen de dreefbomen staan regelmatig dode exemplaren. Om het drevenstelsel in de toekomst niet te verliezen worden sommige verouderde dreven volledig gekapt en opnieuw aangeplant.

Achter het gerestaureerde oranjeriegebouw, dat geklasseerd is als monument, ligt de ommuurde oranjrietuin. Deze heeft een belangrijke educatieve functie. Men vindt er onder meer een groententuin, een insectenheuvel, een bijentuin met bijenhal, een rozentuin, een vijvertuin met een gevarieerde collectie

water- en moerasplanten, een varen- en schaduwtuin, een rotstuijn, fruitleibomen tegen de muren en enkele hoogstamfruitbomen. Elke tuinliefhebber kan hier inspiratie opdoen voor zijn eigen tuin.

Wegbeschrijving

Neem op de E19 Antwerpen-Breda afrit 5 (Kleine bareel) en vervolgens de Bredabaan richting Schoten en Merksem. Aan de eerste lichten sla je links de Horstebaan in. Wanneer je na zowat 1 km op de linkerkant de kapel van Horst passeert, neem je de volgende straat links. Dit is de Kopstraat waar de parking van het domein gelegen is.